

בסייעתא דשמיא

שיעורים בליקוטי הלכות

שנאמרו בס"ד ע"י

הרה"ח ר' ניסן דוד שליט"א

לקוטי הלכות חלק א' דף סג
הלכות תפילין הלכה ה' אות ה-ו

מכון

הליכות נועם

tateziser@gmail.com

נכתב לפני עריכה

**ניתן להאזין לשיעורים
במס' טלפון מיוחד
לשיעורי הרב שליט"א
במס' 03-617116**

**לשמיעה, והורדה,
וכן להורדת הקונטרס
באתר בעטלער
betler.org**

הלכות תפילין הלכה ה אות ה-ו

זקנה וינקות כשהם בקדושה הם נכללים זה מזה

ר' נתן מתחיל להמשיך עלינו את החיות המופלא ממדות הרחמים, להחיות נפשינו, ועיקר מכוון ההלכה הזאת הוא להחיות אותנו בקדושת התפילין.

וזה עקר החיות באמת זה עיקר החיות גם אצלנו פשוטין להתחיל בכל פעם מחדש בעבודת ה' להתחיל בכל יום מחדש, לימוד התורה, תפילה וברכה בכונה, ללמוד בספרי הצדיקים, להסתכל מה הרבי אומר לי, להתחיל מחדש לזכור בהשי"ת ולהתדבק בו, להתפלל בכונה ולשוב בתשובה, מחדש, בתמימות בלי חשבונות של העבר, רק בחיות ושמחה לעבוד את ה', שהוא עקר החיים באמת, כמו שכתוב (דברים ל'), "כי הוא חייד" והעקר עבודת ה' שיהיה עבודתו בכל פעם מחדש עיקר עבודת ה' זה בענין הזה, להתחיל בכל יום מחדש, כמו ק"ש דיוטגמא חדשה, ולא יפול לזקנה של הסטרא אחרת ר' נתן מגדיר, מה זה קליפות, זקנה, שיש שם גאווה וכל מיני דמיונות שכבר מגיע לו משהו, ושם יש גם המציאות שנשבר כי לא זכיתי, ואיך שייך שאזכה, כן לומד או לא לומד, אין שם חיות ואמונה וקשר לה' שגורם התעוררות וחיות של אש, שלא תזקן עבודתו אצלו ח"ו, וכמו שהזכיר רבנו ז"ל על זה ואמר שאסור להיות זקן, הגם שצריך לזכות לזקנה ושיבה עד מאה ועשרים שנה, אבל אסור להיות זקן הן צדיק זקן, הן חסיד זקן, זקן אינו טוב וכו', במבאר בהשיחות הקדושות שגדפסו אצל הספורי מעשיות, הינו פי צריכים להתחיל בכל פעם מחדש.

וזהו עקר החיים ארבים של הזקן דקדושה שהוא הענף הנ"ל, שבסיפור המעשה הנפלא הנ"ל פי היה זקן מאד השיג יותר מכולם, השיג ראשית ראשית השורש, אם נגדיר בלשון של זמן, הוא השיג השגות של מליוני מליוני שנים, ויניק מאד, זהו מדרגת הצדיק הגדול, שהוא יניק, תמיד חדש, למה, כי הוא זקן יותר, כי הוא משיג יותר ויותר במדות הרחמים הינו שכל מה שזקן ביותר אצלנו היינו שהאדם נזדקן וחי עוד שנה ועוד שנה ונכלל בזקנה דקדושה ביותר, לא שהוא חלוד וכבד יותר, אלא זקנה דקדושה להכלל במדות הרחמים לתקן את הימים, שהוא פחינת עתיק דעתיקו, ע"ז יש לאדם צמצומים שהם המוחין קדישין שהם בחי' הדרגות שבתפילה שנמשך בכח הצדיק האמת שהוא עתיק דעתיקו, כל מה שנוכלל שם יותר היה יניק יותר, כי השיג בכל פעם שעדין הוא רחוק מאד מהשם יתברך, וצריך להתחיל היום להתקרב לה', רחוק מה' לא בדרך של עצבות, אלא בדרך של תשובה ושמחה, להתחיל עם חיות, הרי עוד לא התחלתי ללמוד תורה, כמו בחור שמתחיל ללמוד עם חיות, עוד לא התחלתי להתפלל, אני מתחיל מחדש, כי אפי' שכן השיג, הרי - פי לגדולתו אין חקר, ועל-כן כל מה שנוכלל בזקנה דקדושה יותר, ראיה והשיג שעדין לא התחיל לחיות בכלל, לא ח"ו עצבות, אלא נהיה יותר חי, יניק, בתכלית השמחה עד שזכה לחיים ארבים הנ"ל ששם נכלל הזקנה והינקות יחד כי בפשטות זקנה מתרחק מינקות וחיות, אך בזקנה דקדושה זה נכלל בינקות. שאי אפשר להשיג זאת בכלל ההשגה שלנו אי אפשר להשיג בשורש, אלא רק במה שנכלל בתפילין

ובבחי' התורה.

תיכנס לעבודת ה' בניסה חדשה, כאילו לא התחלת מעולם

וזוה בחינת תפילין שגמשיכין מהזקן הנ"ל, שהוא שרש התפילין מחין פנ"ל, שהם בחינת חיים פנ"ל, בחינת (שם ד') ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים בלכם היום, שנאמר על תפילין פי'דוע, כי זה עקר התפילין מחין כפי לזכות על - ידי מצות תפילין לחיות חיות קדש דקדושה, ר' נתן מלמד איך להניח תפילין, לקבל חיות חדש, לצאת ממצרים שאין מח ודעת, ונודקנים בעוה"ז, אבל המוחין של יציא"מ הנמשכים בתפילין, משפיעים עלינו לחדש ימינו לחדש פנשור ימיו, כמו בסיפור הנ"ל, להיות חדש, לעוף ככה כמו נשר, להתחיל בעבודתו יתברך בכל פעם מחדש ולא יפל לזקנה דסטרא אחרא שלא תהיה עבודתו בעיניו פישנה, אלא חדש ממש פאלו לא התחיל מעולם כלל, ציציית חדש, תפילין חדשים, פאות חדשים, שבת חדש, הכל חדש.

כי באמת אפלו מי שהוא צדיק גדול מאד וטרח ויגע שנים הרבה בעבודתו יתברך אפי' על-פי-כן לפי חדוש מעשה בראשית שבכל יום עדין לא התחיל כלל, כי השם יתברך עושה קדשות בכל עת, כמו שבעוה"ז הוא פועל חדשות, בירורים חדשים, וכן בהשגות יש השגות חדשות, כמ"ש בס"ל ל"ה שהשגות חדשות הוא חידוש מעשה בראשית, כמו שכתוב, "ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית". ואין יום דומה לחברו, כי הוא יתברך מחדש נפלאות קדשות בכל עת ובכל שעה.

ר' נתן מנהיג אותנו לחשוב מהעולמות העליונים, סדרן ומעמדם והנהגתם

וכמבאר בכתבי האר"י ז"ל, שאין יום דומה לחברו ואין שעה דומה לחברתה, מנחה מעריב, שחרית, כל דבר זה ענין אחר, ובכל רגע ורגע נשתנים עליות העולמות וסדרן ומעמדם והנהגתם בשנויים נפלאים ונוראים עד אין חקר, ר' נתן בכל הלכה והלכה מראה לנו לחשוב על העולמות, אע"פ שאנחנו לא מבינים את זה, ורחוק מרוב אנשים ללמוד את העניינים האלה, אבל זהו האמונה, זה מה שהבעש"ט גילה לנו להאמין בהאמת הזה, במציאות הניצח"ק והעולמות, שר' נתן חוזר על זה אין סוף פעמים, וזה עיקר מה שאנו צריכים להיות חזק מאד, שהאמונה יהיה בשלימות, אמונה היינו שאנו מכירים במציאות ה' ויודעים שיש עולמות, ושסדרן ומעמדם והנהגתם נשתנים לפי מה שאני מתחדש בעבודת ה', ללמוד ולהתפלל כפי מה שאני יכול ולקדש מחשבותי לפי מה שאני יכול, וכל המשכת חיותם הוא פפי עבודת האדם בעולם הזה שבו תלוי הכל מראש ועד סוף, כל אחד ואחד, הכל תלוי בו, בכל אחד בנפרד.

ועל-כן צריך בכל פעם לעבוד את השם יתברך מחדש, כפי חדוש מעשה בראשית שבכל העולמות שצריכין עכשיו, כל יום הוא מחדש העולמות, וכך אני צריך להתחדש וכפי התגלות גדלת הבורא יתברך שצריכין לגלות עכשיו, כי חידוש מעשה בראשית הוא חידוש השכל, זהו עומק הענין כמובא בס"ל ל"ה, והעיקר לחשוב מגדולת הבורא, שאצל האדם זה אותם מחשבות כמעט, אבל עוד נקודה שהיא חדשה יותר מהכמעט, זהו עיקר חידוש מעשה בראשית, הצדיקים יודעים מה זה כל נקודה של ידיעה חדשה, ועוד ועוד יותר, ויותר ויותר עמוק, שזהו תכלית שרבינו סיפר לנו את המעשה, שנבין איך לנגוע בדברים האלה, במקום העולם המגושם והדמיונות שעוברים עלינו, במקום זה נחשוב ממהו יותר טוב.

כי יום ליום יביע אומר ולילה ללילה יחודה דעת, שבבכל יום ובבכל לילה ובבכל עת ובבכל שעה כמה דרגות, יום, לילה, עת ושעה, נתגלה גדלותו יתברך בדרך הפרה וידיעה חדשה שלא היה מעולם, שזה עיקר עבודתנו להכיר גדולת ה', כשארם יודע שהוא כבר מכיר בגדולת ה', זהו הטעות של ההתרחקות מהצדיקים, כל פעם צריך נקודה חדשה, ויש בזה מספיק מספיק לחיות מלין שנה ועוד לא תגיע, וזה עיקר התשובה, לחזור להתרבה בהשי"ת, לחשוב מהשי"ת, ועל-כן צריכין להתחיל בכל פעם בעבודתו מחדש בבחינת בכל יום יהיו בעיניו פחדשים, וזה עקר החיות, ככה חיים, זה נקרא חיים טובים בחינת חיים ארפים הנ"ל.

כל יום צריך להיות יותר ארוך מחבירו, לשכוח את התפעלות הנפש של אתמול, ולהתפעל התפעלות חדשה

וכמבאר בדברי רבנו ז"ל, שעקר אריכת ימים, בחינת חיים ארפים, הוא שצריכין לראות בכל יום ויום שבא אחר כך להאריך את היום בתוספת קדשה ודעת, כי היום בתחלתו כשבא להארם הוא קצר מאד וצריכין לראות להרחיבו ולהאריכו בתוספת קדשה בכל פעם וכן בכל יום יום צריכין לראות שכל יום יהיה ארוך יותר מחברו בתוספת קדשה וטהרה וכו', (כמבאר בהתורה "פתח ר' שמעון" בסיומן ס' לקוטי א') וכן בלקו"ת ס' ד', שצריך לתקן הימים ע"י צדקה, וכל יום יהיה בתוספת קדושה וטהרה, וזה עקר אריכת ימים בחינת ימים ארפים, הינו להתחיל בכל פעם מחדש בעבודה חדשה בתוספת מרבה, להתחיל בדברים הפשוטים, ולחפש יותר ויותר בדברי רביה"ק ובדברי הצדיקים, בהתבודדות רצונות וכיסופין להשי"ת, יותר ויותר לחשוב מהשי"ת, יותר ויותר דעת וקדושה.

כי כל עבודה שעבר עד הנה צריכין לשכח לגמרי מה שהוא למד תורה ויודע ידיעות, אין שוכחים, אדרבה זהו עיקר בנין הדעת ותכלית העבודה, אלא שהנפלאות שבדבר, לראות פלאות כבוד שמים, כמה זה נוגע לי, כמה זה מחיה אותי, הכל צריך לשכוח, ולקחת את זה בכל הכח להתחיל עתה מחדש, ולהתחיל עתה מחדש פנ"ל ועל - ידי תפלין זוכין לזה פנ"ל. וזה עקר מצות תפלין שמניחין בכל יום כרי לזכות לחיים בחינת ואתם הדבקים פנ"ל, הינו לזכות לחיים ארפים הנ"ל, לחדש חיותו וקדושה בכל עת, להתחיל בכל פעם מחדש וזה עקר המזחין והחיים הנמשכין מהזקן העליון הנ"ל כרי שאנו נזכה לזה, צריך רחמים גדולים, כי אנו אין לנו זכות לזכות לחיים חרשים, אנו באים בתפילה בכמה מדרגות שנמשכים אחד מהשני, אך מאיפה השורש של הנחל, מקור החכמה, משם אנו מקבלים ע"י מדות הרחמים, הנמשכים מהזקן העליון, שממש שרש התפלין פנ"ל, שחי חיים ארפים הנ"ל, ששם נכלל הזקנה והינקות יחד, שזה בחינת (תהלים קג) תתחדש כנשך נעורכי, כמו שאמרנו רבותינו זכרונם לברכה (מו"ב בפרוש רש"י שם), הנשך הזה כשמוזקין וכו', הינו שכל מה שמוזקין יותר הוא מחדש חיותו יותר ומתחיל בכל פעם מחדש ביותר, ומתחיל לחיות בכל פעם מחדש, נשר חי הרבה, כל מאה שנה מתחדש, ועל-כן היה לו הסכמה מן הנשך הגדול דיקא, כי חיות כזה הוא בחינת תתחדש כנשך פנ"ל, ומשם בחינת התפלין, שהם בחינת החיים הנ"ל פנ"ל: לכן בסוף המעשה הנשר מסכים לחיים הטובים שלו, כי הוא שורש ההתחדשות.

שורש הרחמים ע"י כבישת כעס והמתקת הרוח

(ו) כי עקר התפלין הם התנוצצות המזחין בפנים, שנמשכים ונתגלים על פני האדם, שהוא בחינת

ליקוטי הלכות ח"א דף סג - הלכות תפילין ה' אות ה-ו

אור הפנים שנמשך מבחינת תקוני דיקנא קדישא, שהוא עקר הדעת פנים כידוע, כי תיקוני דיקנא נמשכים בבחי' הדרת פנים כמ"ש בסי' כ"ז, שהוא בחינת זקן דקדושה הנ"ל כנ"ל. ותקוני דיקנא הם בחינת י"ג מדות של רחמים, ועקרום הוא בחינת כבישת פעם ר' נתן מזכיר דברים שרשיים, להמתיק הדין והחרון אף, שזהו בחינת ארץ אפים שזה העקר ועל-כן אמרו רבותינו זכרונם לברכה (סנהדרין קיא) על פסוק, "וימחר משה ויקד ארצה וכו'", מה ראה? ארץ אפים ראה, כי הבין שיש פה דבר מופלא, רחמנות כזה, כי עקרון של הי"ג מדות, שהם תליסר ת"ד שגלה לו השם יתברך אז, העקר הוא בחינת אריכת אפים, שהוא בחינת כבישת פנים, ועל-כן נתלהב משה על-ידי מדה זו דיקא וכמבאר בענין מעלת אריכת אפים בדברי רבנו ז"ל (פסימן קנ"ה, עין שם) במאמר המתחיל, עצבות היא מדה רעה מאוד וכו', עין שם כל הענין עד הסוף, כי הוא דרך נפלא לעבודת הבורא, ואם תסתכל ותעין שם היטב, תוכל לקבל משם עצות נפלאות והתחזקות גדול מאוד בלי שעור לעבודתו יתברך. שצריך לצאת מעצבות תמיד ע"י שממשיכים חיים חדשים.

והכלל, שאדם צריך להתדבק במדותיו של השם יתברך, כמבאר בדברי רבותינו זכרונם לברכה ובכל הספרים, ועל-כן צריך לראות שהיה לו מדת אריכת אפים, והינו שיאריך אפו על כל דבר כל מה שעובר, תאריך אף, אל תסתכל על זה, ולא יבעס ולא יקפיד על שום דבר לא לבעוס על השני, וגם לא לבעוס על מה שעובר עליך, לא יכאב לך, כי לא אכפת לך, ולא יסתכל על שום מניעה ובלבול בעבודתו, אל תסתכל על מה שמונע ולא מסותר לך, זה יסוד גדול שאנשים לא נכנסים לעבודת ה' בגלל שהתחילו ולא הצליחו ללכת הלאה, בחור רוצה ללמוד, רואה שאינו לומד, הוא מפסיק, אם היה מתחזק עוד ועוד ועוד, היה נכנס פנימה. וכן אצלינו אנו מתחילים אך נשארים בחוץ, כי רואים שלא מצליחים ונופלים, הן מניעות ובלבולים ועוכבים ויסורים שיש לו מניי העולם, כגון מאביו וחוטנו ואשתו וקרוביו או משאר בני העולם, פאשר ידוע וראין בחוש, שבכל פעם שאיזה אדם כל שהוא רוצה לנכנס בעבודת ה' להתחיל להתפלל בכונה וכו' וכיצא בזה, תכף יש לו מניעות רבות בלי שעור, וצריך כל אחד להיות עז כנמר וכו' וגבור פארי לעשות רצון אביו שבשמים, להתגבר כנגד כל המניעות ולעבר עליהם, ולבלי להסתכל עליהם כלל, ולהתחזק מאוד לעשות את שלו, לעסק בתורה ותפלה בכונה ובכח וכו'.

נסיונות שיש למי שנכנס בעבודת ה', והעצה לכך

העולם מאד מפיל מי שרוצה להכנס ברברי רבינו, לעסוק בהתבודדות בישוב הדעת, לעקור מעצמו את התאוות, לצעוק לה' שעות, מבלבלים אותו, ומי מדבר מלימוד התורה, ותפילה בכונה, ולקנות מה שר' נתן ורבינו מסבירים לנו כמו שדברים אלה מבוארים ברברי רבינו ור' נתן באר היטב, יש מניעות, אנשים מרחיקים ומונעים, צריך להיות חזק להכנס לזה בכל יום, לא להסתכל על זה כלל, לעשות את שלו, בלי חשבונות מה שעובר עליו. גם שאתה לא יכול במדרגה גדולה, תעשה בתמימות ופשיטות. ואם נפלת, תתחיל מחדש, אל תסתכל על זה כלל. ה' רוצה ממך איזה כבוד עכשיו במצב הזה, תעשה לו כאן נחת. ואפי' שיש צער, מניעות, יסורים בבריאות ופרנסה וכל הבית, אל תסתכל על זה, זהו עוה"ז, צריך שלא להסתכל על זה. זה נקרא עוור דקדושה, שלא מסתכל על מה שעובר עליו, כי רוצה להתדבק בה'. כך יוכל להכנס לקדושה, ליכות לתורה ותפילה ולצאת מהתאוות. לעקור הרע, בכל פעם עושה את שלו.

וזה בחינת אריכת אפים לבל יהיה לו קצור רוח ח"ו, להפסיק עבודתו ח"ו, על-ידי המניעות והיסורים שיש לו מהם, רק יחזק עצמו ויאריך אפו על כל דבר, ולא יסתכל על שום מניעה כלל, והדברים האלה, צריך לחזור עליהם בכל יום.

וכן אפלו הבלבולים שיש לו מעצמו מה שהתאוות והמחשבות רעות וזרות רודפין אותו בכל עת ובפרט בשעת התפלה ויש לו יסורים גדולים מהם, לא יכול להתפלל, כי מתייאש, לכן לא בא לזמן, ולא יכול לעמוד בתפילה, כי מה יכול לעשות עם המחשבות האלה, ומתייאש, העקר הוא בחינת אריכת אפים הנ"ל שהוא בחינת אמונה, בכל מניעות שבעולם, בוודאי יש איזה דרך שאתה כן יכול, תחפש את זה.

כמבאר שם שעקר בחינת אריכת אפים זוכין על-ידי אמונה, הינו שיהיה לו אמונה שלמה בהשם יתברך ובצדיקים וכשרים אמתיים, ויתחזק בעבודתו ולא יפול משום דבר ולא יכפת ליה זה המילים שיכולים לזכות תמיד 'לא אכפת לי' ולא תקצר רוחו משום בלבול מה שהבעל דבר מכניס בדתו בלבולים וחלישות הדעת באלו אפס תקנה ח"ו, מחמת המעשים רעים והפגמים שפגם עד הנה, כי צריך לבלתי להסתכל על כל זה כלל, כמבאר בדברי רבינו ז"ל ובדברינו כמה וכמה פעמים בענין זה עד היכן האדם צריך להתחזק, כי אין שום יאוש בעולם כלל, ואיך שהוא אף-על-פי שדבר נפל נפילה זאת בעצמו כמה פעמים בלי שעור, אותה נפילה, אותה ירידה, עוד פעם ועוד פעם, אותה בטלנות, אותה ביטול תורה ותפילה, אותם המחשבות, צריך להזהר מאד, לפי מה שאנו תמיד רואים אנשים שהם מלאים צער ועגמת נפש, אנשים שלא מצליחים להכנס לעבודת ה', כשומסתכלים טוב, רואים שכל הסיבה זה רק מחמת שהם לא מתחדשים. כי בכל פעם בא לספר מה שעובר עליו, עובר עלי עובר עלי, ניכר עליהם שהם לא מסתכלים בדף הזה של לקו"ה או"ח חלק א' דף ס"ג, ובעוד מקומות שר' נתן מדבר על זה.

ובגשמיות מי שלא לומד ספרי רבינו, אין להם התחדשות, אנשים מסכנים מאד מאד, רוב אנשים אין להם חיות, רק מי שמצליח בפרנסה, או בלמדנות, יש להם חיות, גם שם הם צריכים הרי לזכות לעלות להאמת, להכנס לעבודת ה', שלא יהיה זקן במעשיו שחושב שהצליח באיזה משהו, אבל רוב אנשים רחוקים מכל זה ואין להם חיות מרוחני רק מגשמי, ומי שנכנס בעבודת ה' בהתחלה, עובר עליו דברים כאלה, לכן רבינו מכניס אותנו בעבודת ה' ומלמד אותנו, רק התחלות, בלי שום חשבונות.

לחיות כל רגע עם האין יאוש'

הלוואי שנזכה ללכת באור ההלכה הזאת, ללכת עם מה שר' נתן מלמד אותנו לא להיות זקן, ולא אכפת ליה כלל בכל מה שמונע אותו, זהו חיות העוור שהוא חי חיים טובים, ולא אכפת לי כלל, כי יודע בכל פעם, עכשיו ה' נתן לי לעשות לו כבוד כזה וכזה, לא משנה באיזה מדרגה אני נמצא, למעלה או למטה, לא יודע, לא אכפת לי, יש זמנים של מוחין ודעת, אז אדם כן יודע וכן מרגיש, הכל נבנה אצלו, ויש זמנים של עיבור כזה, אז לא אכפת לי כלל, אני עושה את שלי, בלי שום חשבונות. אפי' נפילות שנפל למחשבות זרות ובלבולים, אין יאוש בעולם כלל, זה לא אימרה, צריך לחיות עם זה בכל רגע ורגע שנכנס לעבודת ה', היאוש רוצה לעשות שלא תיכנס לעבודת ה'. כי עבודת ה' האמיתי זה יגיעה גדולה ללמוד הרבה, וגם להתפלל הרבה שזה גם יגיעה גדולה, וגם לחשוב על אמונה הרבה שזה גם יגיעה, ועיקר היגיעה זה להתנהג בקדושה בכל מה שעושים, באכילה, ובכל ענין בעוה"ז, לצאת מהתאוות, מתאוות

ליקוטי הלכות ח"א דף סג - הלכות תפילין ה' אות ה-ו

מזון ומכל מיני משיכות שיש בנפש, כשאדם עובר אל עצמו לזכור את ה', להסתכל בפנימיות לברר הניצה"ק ולתקן העולמות, לצאת מבחי' שכחה בחי' נוקבא, ולהתחיל בעבודה חרשה של השגות אלקות, והכל ע"י שאין יאוש. כי תמיד אדם מתייאש ואומר אני לא יכול, אל תתייאש, תתחיל לחיות.

אף-על-פי-כן אין יאוש בעולם כלל, וכל הימים אשר הוא חי על פני האדמה הוא צריך להתחזק להתחיל בכל פעם מחדש ואל יפל לזקנה דיסטרא אחרא כלל, זה מה שר' נתן מודיע לנו בבח הרבי, זקנה דקדושה, כמה שנוקן יותר, הוא נוקן בזקנה דקדושה, זה יש לנו כח לחדש ימינו ולחיות חיים טובים אמן.